

شرایط اقتصادی و قبیلگی آن زمان به هیچ وجه آمادهی آزادی بردگان نبوده است

شماره پرسش: ۱۷۵۱۳

تاریخ ارسال پرسش: ۱۳۹۵/۷/۱۵ ۲۲:۴۳:۵۷

متن پرسش

با عرض سلام و خسته نباشید خدمت استاد: دو سوال مطرح می‌کنم که آن هم سوال دوستانی است که شبه کرده اند و من نتوانستم پاسخ چندانی بدهم: ۱. اگر برده داری و اختلاف طبقاتی در اسلام محکوم است چرا در سلسله دوران دویست و پنجاه ساله نبوت و امامت معصومین علیهم السلام این رسم بد غلام و کنیزی بتدریج منسوخ نشد؟ ۲. طریقه ازدواج با کنیزان چگونه بود؟ صیغه (متعه) می‌شدند؟ یا همسر دائمی بودند؟ اگر منبع مطالعاتی در این دو مورد سراغ دارید بفرمایید؟ ممنون التماس دعا

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: ۱- محققین محترم در این مورد مباحث مفصلی را به میان آورده‌اند مبنی بر آن‌که شرایط اقتصادی و قبیلگی آن زمان به هیچ وجه آمادهی آزادی بردگان فراهم نبوده است در آن حد که اگر برده‌ای را آزاد می‌کردند در واقع او را از همه‌ی پشتیبانی‌هایی که قبیله برای افراد داشته است را محروم می‌نمودند و یکی از تنبیهات غلام آن بوده است که ارباب او را از نظام قبیله‌ی خود اخراج می‌کرده و بعضا دیده می‌شده که ائمه واسطه می‌شدند تا ارباب او را برگرداند. آری اسلام شرایطی فراهم کرد که با تغییر شرایط اجتماعی و اقتصادی برده‌ها بتوانند نقش مستقلی برای خود داشته باشند. عنایت داشته باشید که آن معنای برده‌داری غیر از برده‌داری مدرنی است که غرب به آفریقا حمله کرد و مردم را از نظام زندگی خود ربود و در اختیار خود قرار داد. کتاب «برده داری در اسلام» از جناب آقای حجتی نکاتی در این مورد دارد. ۲- چون که ملک آن‌ها به حساب می‌آمده است، تصرف آن‌ها مشروط به صیغه نبود و عنایت داشته باشید که عموماً کنیزان در اثر حمله به یک بلاد کفر و همراه با کشته شدن شوهران آن‌ها که مقابل اسلام ایستاده بودند به میان می‌آمدند و اگر این‌ها می‌شدند موجب فساد و فحشا می‌شد در حالی که اسلام سعی داشت اینان وارد یک نوع زندگی دینی شوند و باز مواظب باشید با تصویری که دنیای غرب در برخورد خودش با مردم آفریقا در این تاریخ ایجاد کرد در مورد کنیزانی که اسلام مطرح می‌کند قضاوت نشود. موفق باشید